



Ілля ЖИЛЯК  
науковий керівник  
д.е.н., проф. Алексєнко Л.М.  
ІФННІМ THEY

## НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Однією з найсуттєвіших і водночас складних проблем у процесі розвитку ринкових відносин в Україні є вдосконалення бюджетного процесу у державі, адже саме ефективне використання фінансових ресурсів бюджету держави свідчить про рівень її економічного та соціального розвитку. Особливу роль у бюджетному процесі відіграє казначейська система виконання Державного бюджету України, адже саме на базі звітності органів Державного казначейства можна зробити висновок про досягнення чи недосягнення Україною економічного і соціального прогресу, розробити нові форми та методи для досягнення кращих результатів у майбутньому.

В останній час назріла необхідність пошуку нових та удосконалення існуючих напрямів розвитку казначейської системи виконання Державного бюджету України.

Дослідженню проблеми виконання Державного бюджету України органами Державного казначейства присвячені наукові праці відомих вчених С.О. Булгакової, П.Г. Петрашка, В.І. Стоян, С.І. Юрія, О.О. Чечуліної, О.Д. Василика, С.Я. Кондратюка, К.В. Павлюка, Р.Т. Макуцького та інших. Однак необхідно й надалі продовжувати дослідження казначейського обслуговування Державного бюджету України для підвищення ефективності його роботи в умовах розвитку ринкової економіки.

Розвиток казначейської системи виконання Державного бюджету України відбувався високими темпами і нині склалася ситуація, яка не дає змоги повною мірою й ефективно використовувати сучасну казначейську систему виконання бюджетів. Це пов'язано з тим, що повноваження органів казначейства, встановлені у період їхнього створення, змінились у зв'язку з новими соціально-економічними умовами. Нормативно-правове забезпечення організації казначейства відстає від темпів, якими розвивається ця структура. Подальший розвиток казначейства зумовлює необхідність внесення відповідних змін до законодавства.

Назріло питання проведення функціональної перебудови казначейства. По-перше, структуру слід чітко привести у відповідність з виконуваними функціями. По-друге, повноваження та функції кожного структурного підрозділу мають бути чітко регламентовані у такий спосіб, щоб діяльність підрозділу не була у прямій залежності від особистості виконавця і не залежала від плінності кадрів.

Стратегія розвитку державного органу влади, яким є Державне казначейство України, має відповідати меті його створення й політичній та економічній ситуації в країні. Тому подальший розвиток послуг системи Державного казначейства України треба пов'язувати із удосконаленням



наявних та створення нових механізмів у таких напрямках, як:

- 1) зосередження та централізація фінансових ресурсів держави в системі органів Державного казначейства України;
- 2) посилення контролю з боку держави за своєчасним і повним надходженням фінансових ресурсів до відповідних бюджетів та їх ефективним використанням;
- 3) приведення законодавчих актів у відповідність до діяльності Державного казначейства України та його органів.

Вкрай важливим у процесі казначейського виконання бюджетів є питання удосконалення управління бюджетними коштами. Нині відсутні ефективні механізми управління фінансовими ресурсами у процесі поточного касового виконання державного бюджету. Це призводить до необхідності здійснення нераціональних запозичень для покриття касових розривів, що виникають, і втрат від невикористання тимчасово вільних державних фінансових ресурсів. Тобто йдеться як про реальні збитки так і про потенційну вигоду у процесі виконання Державного бюджету.

Для поліпшення результатів оперативного управління коштами Державного бюджету потрібно: подальша концентрація ресурсів на Єдиному казначейському рахунку; поліпшення якості прогнозування фінансових ресурсів на конкретний період на підставі даних обліку зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, а також касових доходів бюджету від інших учасників системи; посилення та розширення методів контролю за кошторисними доходами й видатками розпорядників та одержувачів бюджетних коштів; завершення впровадження повнофункціонального єдиного програмного забезпечення та створення інформаційно-обчислювальної системи.

Важливим напрямком удосконалення казначейської системи виконання бюджету, як і бюджетного процесу в цілому, є удосконалення бухгалтерського обліку виконання бюджету, що ґрунтується на методі нарахування замість касового методу; створення інтегрованої системи рахунків, які об'єднують рахунки бухгалтерського обліку в бюджетних установах і бюджетну класифікацію; об'єднання бухгалтерського обліку виконання бюджету і обліку в бюджетних установах.

На даний час органи Державного казначейства України залучені лише до процесу виконання бюджету і не беруть участі у інших етапах бюджетного процесу. Зважаючи на те, що органи ДКСУ володіють широкою інформацією з усього спектра показників виконання державного бюджету, детально аналізують дані про виконання бюджету, доцільно було б передбачити участь казначейства, поряд з іншими виконавчими органами, на етапах планування доходів і видатків бюджету, прогнозування й оцінки ефективності державних цільових програм, фінансового аудиту.

Отже, до найважливіших стратегічних завдань розвитку вітчизняної казначейської системи слід віднести вдосконалення функціонування її нормативно-законодавчої бази, розмежування відповідальності органів Державного казначейства й органів місцевого самоврядування, удосконалення



автоматизованої системи АС "Казна" та запровадження промислового продукту ERP, що в комплексі сприятиме удосконаленню управління бюджетними коштами.

#### **Список використаних джерел**

1. *Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>*
2. *Кукса І.М. Удосконалення управління бюджетними ресурсами органами державного казначейства/І.М. Кукса, Н.В.Синько//Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - № 17 (171). - 2011. – С.213 – 217.*
3. *Прутська О.О. Удосконалення казначейської системи виконання Державного бюджету /О.О. Прутська, О.О. Данилюк[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://intkonf.org>.*
4. *Осадченко О. Проблемні питання казначейського обслуговування місцевих бюджетів/ О. Осадченко // Казна. – 2011. – №1. – С. 24-26.*

**Олександр ЗЕЛІНСЬКИЙ**  
науковий керівник  
к.е.н, доц. Данилишин В.І.  
ІФННІМ THEY

### **ПРОГНОЗУВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ**

Прогнозування дефіциту бюджету – це наукове дослідження про перспективи виконання доходів та видатків бюджету, перевищення видатків над доходами в певний період часу (місяць, квартал, півріччя, три квартали, рік).

Прогнозування поділяють на дослідницьке та нормативне. Дослідницьке прогнозування базується на передбаченні стану надходжень та видатків бюджету на підставі аналогічних показників за попередні бюджетні періоди на основі аналізу надходжень та видатків бюджету, прогнозуванні цих показників на основі тенденцій та змін, плануючи що в подальшому їх використання буде без змін. [1, 211-215].

Нормативне прогнозування базується на раніше розроблених критеріях та нормах оцінки збільшення чи зменшення доходів, видатків бюджету та його дефіциту.

За метою прогнозування його поділяють на поточне та перспективне, яке в свою чергу поділяється на короткострокове, середньострокове та довгострокове. Так короткострокове прогнозування застосовується при складанні бюджету на наступний рік, середньострокове – на 3 - 5 років, а довгострокове – до 10 років. Більш вірогідним та точним прогнозуванням при виконанні показників бюджету та його дефіциту є короткострокове та середньострокове прогнозування.